

REKABET BÜLTENİ

Ocak 2017

**Dış İlişkiler, Eğitim ve Rekabet
Savunuculuğu Dairesi**

Bu Sayıya Katkıda Bulunanlar

Mehmet ÖZDEN

Osman Tan ÇATALCALI

Ebru İNCE

Tuğçe KOYUNCU

Dr. Mehmet ÖZKUL

Ömer Faruk ÇELİK

Bilge TANRISEVEN

İletişim

bulten@rekabet.gov.tr

Rekabet Kurumu

2017 - Ankara

GİRİŞ	1
SEÇİLMİŞ GEREKÇELİ KARARLAR	2
DÜNYADAN HABERLER	12
SEÇİLMİŞ İDARİ YARGI KARARLARI	18
EKONOMİK ARAŞTIRMALAR	24

2016 yılının Ekim, Kasım ve Aralık aylarında rekabet hukuku, iktisadi ve politikası alanlarındaki gelişmelere ilişkin haberlerin yer aldığı Rekabet Bülteni ile karşınızdayız.

Bu sayımızın "Seçilmiş Gerekçeli Kararlar" başlıklı bölümünde Orman Mühendisleri Odası, Yonga Levha-MDF pazarında faaliyet gösteren yedi teşebbüs-Yonga Levha Sanayicileri Derneği ve Volkswagen yetkili servisleri hakkında yürütülen önaraştırmalar ile Türkiye Bankalar Birliği, Roche Müstahzarları Sanayii A.Ş. ve Daiichi Sankyo İlaç Ticaret Ltd. Şti. tarafından bildiri yapılan muafiyet dosyalarına yer verilmiştir.

Rekabet Bülteni'nin "Dünyadan Haberler" başlıklı bölümünde ise AB, Birleşik Krallık, Ukrayna ve Rusya Federasyonu'ndan haberlere yer verilmiştir.

"Seçilmiş İdari Yargı Kararları" başlıklı bölümünde Danıştay ve Ankara İdare Mahkemeleri tarafından Rekabet Kurulu'nun almış olduğu bazı kararlar hakkında alınan kararlara değinilmiştir.

En son bölüm olan "Ekonomik Araştırmalar" bölümünde ise *Journal Of Competiton Law And Economics*'te yayımlanan "Farklılaştırılmış Ürün Piyasalarında Yukarı Yönlü Fiyat Baskısı Testi ve Birleşme Simülasyonu Arasındaki Ampirik Karşılaştırma" başlıklı makale ile *European Competition Journal*'da yayımlanan "Bankacılık Sektöründe Antitröst Risklerini Yönetmek" başlıklı çalışmanın özetlerine yer verilmektedir.

Son olarak, her zaman olduğu gibi Rekabet Bülteni'ne ilişkin görüş ve önerilerinizi bizlere ulaştırmak için bulten@rekabet.gov.tr adresini kullanabileceğinizi hatırlatmak istiyoruz.

Herkese iyi çalışmalar dileriz.

Dış İlişkiler, Eğitim ve Rekabet Savunuculuğu Dairesi

- **Orman Mühendisleri Odası'nın asgari fiyat tarifesi belirlemek suretiyle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'u ihlal ettiği iddiası incelenmiştir.**

Karar Tarihi:
13.10.2016

Karar Sayısı:
16-33/561-242

Türü:
Önaraştırma

Orman Mühendisleri Odası'nın (OMO) orman ve ağaç endüstrisi ile ilgili işlere ilişkin asgari fiyat tarifesi yayımladığı ve bu tarifelerine uymayan meslek mensuplarına meslek uygulamasının yasaklanması cezası verdiği iddiası üzerine önaraştırma başlatılmıştır.

Meslek birliklerinin benzer uygulamalarına yönelik olarak geçmiş tarihli Kurul ve yargı kararları doğrultusunda, meslek birliklerinin eylemleri, kendilerine kanunla ve ona bağlı olarak çıkarılmış mevzuatla açıkça verilen yetkiler çerçevesinde kaldığı takdirde Kurul, söz konusu eylemler için işlem tesis edemeyecektir. Öte yandan Kurul'un, rekabeti kısıtlama potansiyeli olan ve kanuni yetkilere dayalı olarak gerçekleştirilen bu eylemlere ilişkin olarak rekabet savunuculuğu çerçevesinde ilgili mercilere görüş göndermesi mümkündür. Ancak meslek birliklerinin rekabeti kısıtlama potansiyeli olan ve kanuni bir yetkiye dayanmayan işlemleri hususunda Kurul'un yaklaşımı farklılaşmaktadır. Kurul meslek birliklerinin söz konusu eylemleri için ceza verilmesi, eylemlerin dayanağı olan mevzuatın iptali için dava açılması ve eylemlerin durdurulması için görüş gönderilmesi yollarına başvurabilmektedir.

Yapılan incelemede, orman mühendisleri, orman endüstri mühendisleri ve ağaç işleri endüstri mühendislerinin mesleki yetkilerini düzenleyen 5531 sayılı Kanun'un "Ücret" başlıklı 13. maddesi uyarınca OMO'nun mesleki işlere ilişkin olarak asgari ücret tarifesi belirleme ve bu tarifelere uymayan meslek mensuplarına disiplin cezası verme yetkisine açıkça sahip olduğu anlaşılmıştır. Dolayısıyla, OMO'nun şikâyet konusu eylemlerinin tamamen 5531 sayılı Kanununun 13. maddesinden aldığı açık yetkiyle gerçekleştirildiği, bu nedenle 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun (4054 sayılı Kanun) çerçevesinde başvuruya konu iddialar hakkında OMO'ya yönelik herhangi bir işlemin tesis edilemeyeceği ve bu aşamada söz konusu düzenlemelerin ilgili maddelerine ilişkin görüş bildirilmesine gerek olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Yonga levha ve MDF pazarında faaliyet gösteren yedi teşebbüs ile Yonga Levha Sanayicileri Derneği'nin piyasadaki belirsizliği azaltıcı bilgi paylaşımında bulunma, fiyatları birlikte belirleme, ayrımcılık, ürün bağlama ve mal vermenin reddi yoluyla 4054 sayılı Kanun'un 4. ve 6. maddelerini ihlal ettiği iddiası incelenmiştir.

Karar Tarihi:
13.10.2016

Karar Sayısı:
16-33/571-248

Türü:
Önaraştırma

Söz konusu önaraştırma yonga levha ve MDF üreten yedi teşebbüsün fiyatlarını birlikte artırdıkları ve Yonga Levha Sanayicileri Derneği (DERNEK) bünyesinde bir araya gelerek bazı alıcılara öncelik tanıyarak farklı vade ve iskonto oranı belirledikleri ve bu yolla eşit durumdaki alıcılara farklı koşullar uygulayarak ayrımcılık yaptıkları iddiaları üzerine başlatılmıştır.

İlk iddia kapsamında şikâyete konu teşebbüslerde yapılan yerinde incelemelerde firmaların yonga levha ve MDF fiyatlarını birlikte tespit ettiklerine dair bir bulguya ulaşılamamıştır. Ayrıca ürünlerin özelliklerine göre farklılaşması ve çeşitlenmesi, fiyatın daha çok her müşteri bazında yapılan pazarlıklarla belirlenmesi, buna bağlı olarak iskontoların vade ve miktara göre değişkenlik göstermesi detaylı bir fiyat analizini zorlaştırmakla birlikte, teşebbüsler tarafından sunulan fiyat listelerinin en çok satılan ürün grubu bazında incelenmesi sonucunda, ürün fiyatlarının farklılaştığı tespit edilmiştir.

Bilindiği üzere 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesinin (e) bendi uyarınca "münhasır bayilik hariç olmak üzere, eşit hak, yükümlülük ve edimler için eşit durumdaki kişilere farklı şartların uygulanması" ihlal olarak nitelendirilebilmektedir. Burada, 4. madde anlamında bir ihlalden söz edebilmek için en az iki farklı teşebbüs arasında anlaşma ve/veya uyumlu eylem bulunması gerekmektedir.

DERNEK merkezinde ve teşebbüslerde yapılan yerinde incelemelerde üretici teşebbüslerin bir araya gelerek bazı alıcılara öncelik tanıyarak farklı vade ve iskonto oranı belirlemek suretiyle ayrımcılık yaptıkları iddiasını destekler nitelikte bir bulguya ulaşılamamıştır.

Önaraştırma kapsamında incelenen bir diğer iddia da yonga levha ve MDF üreticisi teşebbüslerin DERNEK vasıtasıyla piyasadaki belirsizliği azaltıcı bilgi paylaşımında bulunduğudır. Rakip teşebbüsler arasındaki özellikle gelecekteki rekabetçi stratejilerine ilişkin bilgi paylaşımı 4054 sayılı

Kanun'un 4. maddesi kapsamında ihlal olarak nitelendirilebilmektedir. Söz konusu iddiaya yönelik olarak DERNEK'te gerçekleştirilen yerinde incelemede, bahse konu iddiayı destekleyecek bir bilgi veya belgeye ulaşılamamıştır.

Konu hakkında 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında yapılan incelemede ise, yonga levha ve MDF pazarı olarak tanımlanan her iki ilgili ürün pazarında da %40'ın üzerinde pazar payına sahip bir teşebbüsün bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Buna ek olarak ilgili sektörde 34 farklı lokasyonda toplam 25 farklı şirketin üretimini sürdürdüğü belirtilmiştir. Dolayısıyla yonga levha ve MDF pazarında bir hâkim durumdan söz etmenin mümkün olmadığı, ayrımcılık, bağlama ve mal vermeyi reddetme ihlallerinin varlığı için gerekli ön şart olan hâkim durumda bulunma durumunun somut olayda gerçekleşmediği göz önüne alındığında, bahse konu eylemlerin diğer koşulları hakkında ayrıca bir değerlendirme yapılmasına gerek görülmemiştir.

- **Volkswagen yetkili servislerinde sadece anlaşmalı olunan Castrol markalı yağların kullanıldığı ve ilgili yağların piyasada ayrıca satışının olmadığı, Volkswagen tarafından onaylanmış ve müşteri tarafından getirilmiş olmasına rağmen Valvoline markalı yağın kullanılmasına izin verilmediği iddiası incelenmiştir.**

Karar Tarihi:
13.10.2016

Karar Sayısı:
16-33/575-251

Türü:
Önaraştırma

2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği'nin (2005/4 sayılı Tebliğ) 2. maddesi uyarınca yeni motorlu taşıtların, bunların yedek parçalarının ya da tamir ve bakım hizmetlerinin alımı, satımı veya yeniden satımı konulu dikey anlaşmalar, dikey sınırlamalar içermeleri halinde söz konusu Tebliğ'de düzenlenen koşullara uymak kaydıyla, Kanun'un 4. maddesindeki yasaklamadan Kanun'un 5. maddesinin üçüncü fıkrasına dayanılarak grup olarak muaf tutulmuştur.

2005/4 sayılı Tebliğ'in 5. maddesinde anlaşmaları grup muafiyeti kapsamı dışına çıkararak sınırlamalara yer verilmekte ve aynı maddenin (j) bendinde, "Bir dağıtıcı veya yetkili servisin orijinal yedek parçaları veya eşdeğer kalitedeki yedek parçaları kendi tercih ettiği üçüncü bir teşebbüsten satın almasının ve bunları motorlu araçların bakım ve onarımı için kullanmasının engellenmesi" hali, bu sınırlamalar arasında sayılmaktadır. Ancak garanti kapsamında yapılan tamir, ücretsiz bakım ve araç geri çağırma işlerinde,

motorlu taşıt sağlayıcısı kendisinin sağladığı orijinal parçaların kullanımını zorunlu kılabilir. Tebliğ'in anılan maddesi uyarınca, eşdeğer kalitedeki yedek parçaların kullanımının engellenmesi dikey anlaşmaları grup muafiyeti korumasından çıkarmakla birlikte, garanti süresi/kapsamı bu durumun istisnasını oluşturmaktadır. Buna göre garanti kapsamında orijinal parçaların kullanımını zorunlu kılmak mümkündür.

Araçların motor yağı bakımının garanti kapsamında olup olmadığı incelendiğinde, motor yağının kullanımı/değiştirilmesi işleminin bizatihi kendisinin garanti kapsamındaki bir tamir işlemi değil, rutin bir bakım onarım faaliyeti olduğu değerlendirilmiştir. Dolayısıyla motor yağının kullanımı/değiştirilmesi işlemi yukarıda belirtilen istisnaya dâhil değildir. Bu nedenle, motorlu taşıt sağlayıcısının kendisinin sağladığı orijinal parçaların kullanımını zorunlu kılmasının mümkün olmadığı, aksi halde yapılan anlaşmanın Tebliğ kapsamında muafiyetten yararlanamayacağı kararda belirtilmiştir.

Ancak başvuru konusu olay çerçevesinde yapılan incelemede, değerlendirmeye alınan teşebbüsün ve yetkili servislerinin belirli bir markanın kullanımını zorunlu tutmadıkları, ancak belirli markaları tavsiye ettikleri ve/veya standartları zorunlu tuttukları görüldüğünden, 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırılığın söz konusu olmadığı kanaatine varılmıştır.

Başvuruda ileri sürülen diğer iddialar bakımından; BP/CASTROL firmasının, DOĞUŞ OTOMOTİV servislerine sattığı ürünler için uyguladığı prim sisteminin rekabeti sınırlayıcı olmadığı, tavsiye edilen yağ markasının sadece yetkili servislerde bulunduğu iddiasının da gerçeği yansıtmadığı, zira yetkili servislere sunulan özelleştirilmiş birtakım yağlar olduğu, ancak bunların kullanımının zorunlu olmadığı, aynı markanın ilgili araç üreticisinin standartlarını taşıyan başka yağlarının da bulunduğu ve bu yağların başka yerlerden temininin mümkün olduğu tespit edilmiştir. Bu çerçevede iddia konusu uygulamalar bakımından 4054 sayılı Kanun'a ve 2005/4 sayılı Tebliğ'e aykırılığın bulunmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

- Türkiye Bankalar Birliği'nin (TBB) yabancı para çek takas uygulamasına ilişkin olarak takas komisyon ücretinin maliyetlerde hissedilir değişiklikler oluncaya ve üyeler tarafından TBB'ye başvuru yapıncaya kadar işlem bazında 15 TL olarak uygulanmasının tavsiye edilmesine yönelik Yönetim Kurulu Kararı'na koşullu olarak 2 yıl süreyle muafiyet tanınmıştır.

Karar Tarihi:
04.08.2016

Karar Sayısı:
16-26/441-199

Türü:
Muafiyet

Kararda, 4504 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil eden bildirim konu Türkiye Bankalar Birliği (TBB) kararı 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde öngörülen muafiyet şartları bakımından incelenmiştir.

Yapılan değerlendirmeler doğrultusunda, bildirim konu uygulamanın, operasyonel yükü azaltması, tavsiye niteliğinde olması ve bankalar tarafından bireysel müşterilere uygulanan ücretlerin birbirinden farklılık göstermesi nedeniyle, 4054 sayılı Kanun uyarınca belirlenen dört şarttan (a) ve (c) bentlerinde yer alanları sağladığı ortaya konulmuştur. Bununla birlikte, (b) ve (d) bentlerinde yer alan şartların karşılanması için sistemin işleyişinin maliyet esaslı olması gerektiği belirtilmiştir.

TBB tarafından yapılan ve bankaların ortalama çek maliyetlerinin aritmetik ortalamasını yansıtan hesaplamaların maliyet esaslı olmaması nedeniyle, hesaplamalarda bankaların yabancı para çek işlemlerinin büyüklüğünü dikkate alan ağırlıklandırılmış ortalama yönteminin kullanılması gerektiği değerlendirilmiştir. Hesaplamalara dâhil olan dokuz bankanın yabancı para çek adet ve tutarına göre pazardaki toplam büyüklük içindeki yerine bakıldığında, bu bankaların pazarın yaklaşık %60'ını oluşturduğu, sonuç olarak hesaplamalara dâhil edilen bankaların pazarın yarısından daha fazla bir büyüklüğü yansıttığı görülmüştür. Bununla birlikte pazarın %40'lık bir bölümüne ait veri seti hesaplamalarda kullanılmamıştır. Pazarın tamamına ait verilerin hesaplamalarda yer almasının güç ve zaman alıcı olabileceği düşünülmeyle birlikte önümüzdeki dönemler bakımından bu oranın daha yukarılara çekilmesi gerektiği ifade edilmiştir. Örneğin kalanlar içerisinde en büyük ilk dört bankanın da hesaplamalara dâhil edilmesi halinde yaklaşık %80'lik bir büyüklüğe ulaşılması mümkün görünmektedir.

Bankaların yeknesak bir uygulama gerçekleştirebilmelerini teminen, TBB tarafından hangi maliyet kalemlerinin hangi usuller çerçevesinde

hesaplamalara dâhil edilmesi gerektiğine yönelik bir Kılavuz hazırlanarak ilgililer ile paylaşılmasının yerinde olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte, süreç zarfında yapılacak ücret hesaplamasına diğer bankaların da katılımının sağlanarak mevcut durumda %60 olan oranın artırılmasının yerinde olacağı belirtilmiştir. Bu kapsamda muafiyetin süresinin iki yıl ile sınırlı tutulmasının uygun olacağı, bu süre içerisinde TBB tarafından gerekli çalışmaların tamamlanması ve sistemin etkilerinin ortaya çıkması sonrasında yapılacak yeni bir başvuruyu takiben muafiyet değerlendirilmesinin yeniden yapılabileceği dile getirilmiştir.

Bu çerçevede yabancı para çek ile ödemelerin gerçekleştirildiği hizmet pazarının kendine özgü koşulları nedeniyle, bildirim konu Yönetim Kurulu kararına, hesaplamalarda, bankaların yabancı para çek işlemlerinin büyüklüğünü dikkate alan ağırlıklandırılmış ortalama yönteminin kullanılması halinde 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında muafiyet tanınmasına, muafiyet süresinin, bu koşulun yerine getirildiğinin 30 gün içinde tevsik edilmesinden itibaren 2 yıl olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

- **Roche Diagnostics Turkey A.Ş ile bayileri arasında akdedilecek moleküler diagnostik, dizilim sistemleri ve merkezi hasta başı tanı çözümleri ürün gruplarına ilişkin bayilik sözleşmesine bireysel muafiyet tanınmıştır.**

Karar Tarihi:
25.08.2016

Karar Sayısı:
16-29/487-219

Türü:
Muafiyet

Bildirim konusu Sözleşme'de alıcıya rekabet etmeme yükümlülüğü ve aktif satış yasağı getirilmesi, ayrıca ROCHE'un alıcının azami satış fiyatını tespit etmesinin mümkün olması nedeniyle, Sözleşme'nin 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesi kapsamında olduğu anlaşılmıştır. ROCHE'un yalnızca self testing cihazları ve immüno-kimya test sistemleri pazarlarındaki pazar payının 2002/2 sayılı Dikey Anlaşmalara İlişkin Grup Muafiyeti Tebliğ'in (2002/2 sayılı Tebliğ) 2. maddesinde belirtilen %40'lık eşiği aştığı görülmüştür. Dolayısıyla diğer ilgili pazarlar bakımından bildirim konu Sözleşme'nin Tebliğ kapsamında sağlanan muafiyetten yararlandığı anlaşılmıştır. Self testing cihazları ve immüno-kimya test sistemleri pazarları bakımından ise Sözleşme'ye yönelik bireysel muafiyet değerlendirmesi yapılmıştır.

Başvuruya konu Sözleşme ile birlikte ROCHE, ürünlerinin Türkiye'deki dağıtımını münhasır olarak belirlenen bayileri aracılığıyla gerçekleştirecektir. Bildirim formunda, bayilerin kendi bölgelerinde başta

hastaneler olmak üzere müşterilerin ihtiyaçlarına odaklanmasının sağlanacağı ve böylelikle bayilerin müşterilerinin taleplerine en hızlı biçimde ve rekabetçi fiyatlarla cevap verebilecekleri ifade edilmiştir. Bu nedenle ilgili Sözleşme'nin Kanun'un 5. maddesinin (a) bendinde sayılan koşulu sağladığı değerlendirilmiştir.

Münhasır bayiler tarafından daha etkin biçimde takip edilecek olan ihalelerde rekabet ortamının sağlanması mümkün olacaktır. Münhasır bayilik nedeniyle marka içi rekabet azalacaksa da, markalar arası rekabetin artacağı ve bu suretle oluşacak rekabetten de tüketicinin yarar sağlayacağı değerlendirilmiş ve 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (b) bendindeki koşulun da sağlandığı kanaatine varılmıştır.

Bildirim konusu Sözleşme'de bayiler, belirlenen bölgelerde münhasır olarak yetkilendirilmiş ve rekabet etmemekle yükümlendirilmiştir. Bu noktada, Sözleşme'nin self testing cihazları ve immüno-kimya test sistemleri pazarlarında kapama etkisine yol açıp açmayacağı hususu değerlendirilmiştir.

İlgili pazarlarda gerek mevcut, gerekse potansiyel rakipler açısından çok sayıda dağıtıcının bulunduğu, ilgili pazarlarda rakiplerin de benzer münhasır dağıtım anlaşmaları yoluyla faaliyet gösterdiği bilgisi çerçevesinde, Sözleşme'nin pazarda kayda değer bir rekabet endişesi yaratmayacağı, ROCHE'un rakiplerle benzer şartlarda dağıtım ağına sahip olmasının, ROCHE'un etkin bir şekilde rekabet edebilmesine ve bu rekabeti sürdürmesine katkı sağlayacağı, dolayısıyla 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (c) bendindeki koşulun sağlandığı değerlendirilmiştir.

Son olarak Sözleşme'nin süre bakımından makul olduğu ve söz konusu sürenin rekabetin zorunlu olandan fazla sınırlanması sonucunu doğurmasının muhtemel olmadığı değerlendirilerek 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin (d) bendindeki koşulun da sağlandığı kanaatine ulaşılmıştır. Bu çerçevede, ilgili bayilik sözleşmesinin 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyetten yararlanabileceğine karar verilmiştir.

- **Roche Müstahzarları Sanayii A.Ş. ile MTS İlaç Dağıtım Tic. A.Ş. arasında akdedilen Münhasır İhale Deposu Sözleşmesi'ne koşullu olarak bireysel muafiyet tanınmıştır.**

Karar Tarihi:
25.08.2016

Karar Sayısı:
16-29/487-219

Türü:
Muafiyet

Bildirim konusu Sözleşme ile; ROCHE'un Altuzan, Mabthera ve Herceptin, Perjeta ve Kadcyola isimli ürünlerine yönelik olarak Türkiye Kamu

Hastaneleri Kurumu (TKHK), Kamu Hastaneleri Birliği (KHB) ve KHB Genel Sekreterliği ile üniversite hastaneleri adına diğer ilgili kurumlar (Sosyal Güvenlik Kurumu dâhil) tarafından yapılacak her türlü alımlar ve ihaleler için MTS münhasır dağıtıcı olarak yetkilendirilmektedir.

Sözleşme’de münhasırlık düzenlenmiş ve rekabet yasağı getirilmiştir. Bu çerçevede, Sözleşme’nin 4054 sayılı Kanun’un 4. maddesi kapsamında olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sözleşme’nin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin belirlenmesi bakımından, Sözleşme konusu ürünlerin etkin madde bazında hastane piyasasındaki payları dikkate alınmıştır. Sözleşme konusu beş ürünün de jeneriği bulunmamaktadır. Bu durumda, ilgili etkin madde ihalelerinde başka ürünler için teklif sunulması mümkün değildir. Dolayısıyla ilgili ürünler bakımından 2002/2 sayılı Tebliğ’in 2. maddesinde belirtilen %40’lık eşiğin aşıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu nedenle, Sözleşme’nin 2002/2 sayılı Tebliğ ile düzenlenen grup muafiyetinden yararlanamayacağı kanaatine varılarak Sözleşme, 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesi kapsamında değerlendirilmiştir.

Sözleşmede arzda devamlılığın sağlanabilmesine, düzenli bilgi akışı sayesinde ROCHE’un uygun planlama yapabilmesine ve MTS’nin ihale sonuçlarına göre stok bulundurabilmesine yönelik hükümler bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca ROCHE’un 2008 yılından itibaren ürünlerinin ihale satışlarını münhasır olarak yetkilendirdiği depolar vasıtasıyla gerçekleştirdiği, 2008-2015 döneminde ROCHE’un ihale satışlarının hızla arttığı tespit edilmiştir. Bu çerçevede 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen koşulun karşılandığı değerlendirilmiştir.

Bildirim konusu Sözleşme’nin, ROCHE ürünlerinde ihalelerin takibi ve ihalelere katılım bakımından iyileşmeler sağlayacağı belirtilmiştir. Bu durumda, taraflar arasındaki ilişkinin devletin ilaç harcamalarına olumlu yansması olacağı değerlendirilmiştir. Dolayısıyla 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen koşulun karşılandığı sonucuna ulaşılmıştır.

Ayrıca Türkiye genelinde ve yerel seviyede, ihale satışlarına yönelik faaliyet gösteren birçok ecza deposu bulunduğundan, ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabetin ortadan kalkmasının söz konusu olmayacağı kanaatine varılmıştır.

Muafiyet şartlarının sonuncusunun karşılanabilmesi bakımından, Sözleşme’nin 11.2. maddesinin, rekabet etmeme yükümlülüğünün yalnızca MTS İlaç Dağıtım Ticaret A.Ş.’yi ve bu teşebbüsü kontrol eden kişileri bağlayacağı ve yine yalnızca MTS İlaç Dağıtım Ticaret A.Ş.’nin ilgili ihalelere

rakip ürünlerle katılmayacağı şeklinde düzenlenmesi şartıyla, Sözleşme'ye 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesi kapsamında bireysel muafiyet tanınmasına karar verilmiştir.

- **Daiichi Sankyo İlaç Ticaret Ltd. Şti. ile Akcel Ecza Deposu A.Ş. arasında imzalanan ve anılan deponun Simdax adlı ilacın ihale satışlarında Türkiye genelinde münhasıran yetkilendirildiği sözleşmeye muafiyet tanınamayacağına karar verilmiştir.**

Karar Tarihi:
08.09.2016

Karar Sayısı:
16-30/504-225

Türü:
Muafiyet

Bildirime konu işlem ile DAİİCHİ SANKYO ile AKSEL arasında imzalanan ve Simdax adlı ilacın ihale satışlarında AKSEL'in Türkiye genelinde münhasıran yetkilendirildiği Sözleşme'ye muafiyet tanınması talep edilmiştir.

Başvuru konusu Sözleşme, beşeri ilaç piyasasının farklı seviyelerindeki iki teşebbüs arasında yapılmış bir dikey anlaşma niteliğindedir. Sözleşme'de münhasırlık öngörülmüş ve rekabet yasağı getirilmiş olduğundan, Sözleşme 4054 sayılı Kanun'un 4. maddesine aykırılık teşkil etmektedir. Sağlayıcının ilgili pazarda sahip olduğu payın %40'ı aşması nedeniyle, Sözleşme'nin 2002/2 sayılı Tebliğ kapsamında grup muafiyetinden faydalanmadığı değerlendirilmiş ve bireysel muafiyet değerlendirmesine geçilmiştir.

Gerek devletin ilaç harcamalarının sürdürülebilir olması gerekse yatan hasta tedavilerinin hızlı yürütülebilmesi, hastane eczanelerinin mümkün olduğunca donanımlı olmasını gerektirmektedir. Bu durum da hastanelerin ilaç ihtiyaçlarının yüksek oranda karşılanabilmesine bağlıdır. Dosya kapsamındaki veriler, DAİİCHİ SANKYO'nun AKSEL ile çalışmaya başladığı tarihten itibaren, kamu hastanelerinin Simdax talebinin büyük kısmının temin edilmediğini göstermektedir. Bu çerçevede, incelenen Sözleşme bakımından 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen koşulun karşılanmadığı değerlendirilmiştir.

Levosimendan etkin maddeli tek ürün Simdax'tır ve bildirim konusu Sözleşme ile ilgili ihalelerde AKSEL münhasır depo olarak yetkilendirilmiştir. Başvuru sahibinin açıklamasından, AKSEL'in katılmayacağı ihaleler hariç olmak üzere, münhasırlığın grup ihaleler için de geçerli olduğu anlaşılmaktadır. Bu durumda, AKSEL'in katılacağı ve Simdax alımını da içeren hiçbir grup ihalesinde, başka bir ecza deposunun teklif vermesi mümkün olmayacaktır. Diğer bir deyişle, böyle ihalelerde rekabet ortamı oluşmayacaktır. Benzer konulu Kurul kararlarında yapılan tespitler de dikkate alındığında, başvuru konusu Sözleşme ile tesis edilen münhasırlığın

grup ihalelerini de kapsamaması nedeniyle, söz konusu Sözleşme bakımından 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (d) belirtilen koşulun da karşılanmadığı anlaşılmıştır.

Bu çerçevede, 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (b) ve (d) bentlerinde belirtilen şartların karşılanmaması nedeniyle, söz konusu sözleşmeye bireysel muafiyet tanınamayacağına karar verilmiştir.

- **Avrupa Komisyonu, telekom birleşmelerindeki son gelişmelere ilişkin rekabet birleşme raporunu yayımladı**

Avrupa Komisyonu, hazırladığı birleşmelere ilişkin gözden geçirme raporunda, son dönemde Komisyon tarafından ele alınan telekom birleşme dosyalarına yönelik aşağıdaki değerlendirmelerde bulundu.

Son yıllarda, telekomünikasyon sektöründe AB çapında özellikle operatör sayısının 4'ten 3'e inmesini öngören bir birleşme/devralma dalgası görülmektedir. Bu dosyalar sayesinde Komisyon hem sadece mobil (*mobile-only*) hem de sabit-mobil (*fixed-mobile*) konsolidasyonların yol açtığı farklı rekabet sorunlarını değerlendirmede ciddi deneyim sahibi oldu. Komisyon değerlendirmelerinde sadece-mobil birleşmeler sıklıkla yatay endişelere neden olurken, sabit-mobil birleşmeler sınırlı yatay çakışmaların yanı sıra olası konglomera sorunların da analizine yer verildiği görülmektedir. Öte yandan Komisyon tarafından dosyalarda rekabetçi endişeyi ortadan kaldırmaya yönelik getirilen koşulların dosyaya özgü bir yapı sergilediği, dolayısıyla tüm dosyalar için geçerli tek bir çözümün bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Komisyon'un sadece-mobil birleşme dosyalarının tamamı bakımından bir hâkim durum yaratılması ya da güçlendirilmesi sonucuna ulaşmadığı görülmekle birlikte, birleşen tarafların daha önce birbirileri üzerinde uyguladığı rekabetçi baskının ortadan kalktığı ve diğer rakipler üzerindeki rekabetçi baskının ise azaldığını değerlendirdiği görülmektedir. Komisyon, bu dosyalarda her defasında, öngörülen birleşme ile genelde ulusal ve oligopolistik özellik gösteren mobil telekom pazarında etkin rekabetin önemli ölçüde sınırlandırılacağı sonucuna ulaşmıştır.

Etkinlik savunması bakımından ise incelemelerin Yatay Birleşme Kılavuzu'nda öngörüldüğü üzere etkinliklerin (i) doğrulanabilir olması, (ii) tüketicilere yansımaları ve (iii) birleşmeye özgü olması- yani bu etkinlikleri sağlamak için birleşmeden daha az kısıtlayıcı bir alternatif bulunmaması şartları üzerinden ele alındığı görülmektedir. Bu çerçevede, telekom pazarlarında konsolidasyonun dinamik etkinlik boyutunu ön plana çıkaran yakın tarihli çalışmalar bulunsa da, Komisyon'un konsolidasyonun yatırımları önemli oranda tetikleyeceği hükmüne henüz varmadığı görülmektedir. Komisyonun şu ana kadarki değerlendirmelerinde sektörde yatırımın kilit motorunun, konsolidasyon değil rekabet ve tüketici talebi olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle Komisyon'a göre birleşmeye, birleşme sonrasında ortaya çıkacağı iddia edilen etkinlikler temelinde izin vermek, daha fazla yatırımın gerçekleşmesini garanti altına almayacaktır.

Dolayısıyla, dosyalarda tüketicilerin birleşme sonrası daha fazla ağ yatırımından yararlanacağına ilişkin somut bir kanıt bulunmazken daha az rekabet ve daha yüksek fiyatlarla karşılaşma riskleri bulunmaktadır. Ayrıca Komisyon'un, tarafların konsolidasyon ile yaratılacak ağ etkinliklerini de, bir ağ paylaşımı anlaşmasının (*network sharing agreement*) konsolidasyona nazaran daha gerçekçi ve erişilebilir özellikte ve daha az kısıtlayıcı bir alternatif olduğu gerekçesiyle reddettiği görülmektedir.

Kaynak:

<http://ec.europa.eu/competition/publications/cmb/2016/kdal16003enn.pdf>

- **Avrupa Komisyonu şarj edilebilir lityum-iyon batarya satışında fiyat tespitinde buldukları için Sony, Panasonic ve Sanyo'ya 166 milyon Euro para cezası verdi.**

Avrupa Komisyonu, Sony, Panasonic, Sanyo ve Samsung'un batarya fiyatlarını artırmaya yönelik anlaşma yapmak ve şarj edilebilir lityum-iyon batarya piyasasında planlanan ihalelere ilişkin rekabete duyarlı bilgi alışverişinde bulunmak suretiyle rekabet kurallarını ihlal ettiklerini kararlaştırdı. Şarj edilebilir lityum-iyon bataryalar dizüstü bilgisayarlar ve cep telefonları gibi taşınabilir cihazlarda kullanılıyor.

Karar uyarınca Sanyo şirketini 2012 yılında satın alan Panasonic, kendi adına 50 milyon, Sanyo için de 97 milyon Euro olmak üzere toplamda 137 milyon Euro cezaya çarptırıldı. Sony'nin cezası ise 30 milyon Euro olarak belirlendi. İlgili tüm şirketler kartele katıldıklarını kabul ederek soruşturmayı uzlaşma ile sonuçlandırmaya karar verdiğinden cezalarında %10 oranında bir indirim yapıldı. Samsung, 58 milyon Euro para cezasına çarptırılmasına rağmen karteli otoriteye bildirerek pişmanlık başvurusunda bulunan taraf olması nedeniyle Komisyon tarafından teşebbüse cezadan bağışıklık sağlandı.

Kararda kartelin Şubat 2004 ile Ekim 2007 tarihleri arasında faal olduğu ve teşebbüslerin yasadışı davranışlarının büyük kısmını Asya'da gerçekleştirmesine rağmen kartelin Avrupa'daki fiyatları da etkilediği hükmüne varıldı. AB'nin rekabetten sorumlu komisyon üyesi Margrethe Vestager, kararın şirketlere önemli bir mesaj verdiğini söyledi: "eğer bir kartel Avrupalı tüketicileri etkiliyorsa, rekabete aykırı temaslar Avrupa dışında gerçekleşmiş olsa bile Komisyon kartel hakkında soruşturma açacaktır."

Kaynaklar:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4356_en.htm

<http://globalcompetitionreview.com/article/1078677/battery-cartel-fined-eur166-million-by-dg-comp>

- **Avrupa Birliği Rekabet Genel Müdürlüğü Facebook’u WhatsApp Devralmasında Yanıltıcı Bilgi Vermekle Suçladı**

Avrupa Komisyonu Rekabet Genel Müdürlüğü Facebook’a yönelik hazırladığı soruşturma bildiriminde Facebook’u 2014 yılındaki WhatsApp devralması sırasında yanıltıcı bilgi vermekle suçlayarak, şirkete cirosunun %1’i tutarında olası bir para cezası verilmesinin önünü açtı.

Basın duyurusunda Facebook’un devralma soruşturması sırasında kendi kullanıcı hesapları ile WhatsApp mesajlaşma hizmetindeki hesapları nasıl birleştireceğine dair güvenilir bilgi vermediği belirtildi. Rekabet GM yetkilisi, Facebook’un kullanıcı hesaplarını bir havuzda birleştirmenin mümkün olmadığını söyleyerek Komisyonu yanılttığını bildirdi.

Avrupa Komisyonu iki şirket arasındaki birleşmeye Ekim 2014’te izin vermişti. Rekabet GM, bu yeni incelemenin 22 milyar ABD doları değerindeki birleşmeye Komisyon tarafından verilen izni etkilemeyeceğini, amacının Facebook’un usul kurallarına aykırı davranıp davranmadığını saptamak olduğunu belirtti.

Kaynaklar:

http://europa.eu/rapid/press-release_IP-16-4473_en.htm

<http://globalcompetitionreview.com/article/1079125/dg-comp-accuses-facebook-of-misleading-on-whatsapp>

<https://www.competitionpolicyinternational.com/eu-dg-comp-accuses-facebook-of-misleading-on-whatsapp/>

- **Birleşik Krallık Rekabet ve Piyasalar Otoritesi, Pfizer ile Flynn Pharma’yı Birleşik Krallık Ulusal Sağlık İdaresi’ne “aşırı ve adil olmayan” fiyatlar uyguladığı için yaklaşık 90 milyon £ tutarında rekor bir para cezasına çarptırdı.**

Birleşik Krallık Rekabet ve Piyasalar Otoritesi (CMA), ilaç üreticisi Pfizer ile dağıtıcı Flynn Pharma’nın binlerce hastanın faydalandığı önemli bir ilaç olan

antiepileptik fenitoin sodyum kapsülleri için Birleşik Krallık Ulusal Sağlık İdaresi'nden (NHS) fazla ücret talep etmek suretiyle rekabet kanununu ihlal ettiklerine karar verdi. CMA, verdiği para cezalarına ek olarak şirketlerin fiyatlarını indirmelerini de emretti.

CMA'nın bulgularına göre şirketler Eylül 2012'de kasıtlı bir şekilde ilacı jenerik hale getirdikten sonra fenitoin sodyum kapsülü fiyatlarını bir gece içerisinde %2.600'e varan oranlarda artırdı. Bu çerçevede NHS'ten ilacın 100mg'lık paketleri için istenen ücret 2,83 £'tan 67,50 £'a kadar çıktıktan sonra Mayıs 2014'te 54,00 £'a düştüğü tespit edildi. Eylül 2012'den önce Pfizer sodyum fenitoin kapsüllerini Epanutin markası altında üreterek Birleşik Krallık toptancı ve eczacılarına satmaktaydı. Bu dönemde ilacın fiyatları düzenleme altındaydı. Eylül 2012'de Pfizer Epanutin'in Birleşik Krallık dağıtım haklarını Flynn Pharma'ya sattı. Bu şirket ise ilacı jenerik hale getirmek suretiyle fiyat düzenlemesinin dışına çıkardı. Takip eden fiyat artışları sonucunda NHS'in fenitoin sodyum kapsülleri için harcadığı bütçe 2012'de yılda 2 milyon £'tan 2013'te 50 milyon £'a çıktığı tespit edildi. Soruşturmada ayrıca ilacın Birleşik Krallık'taki fiyatlarının Pfizer'ın diğer Avrupa ülkelerinde aynı ilaç için istediği fiyatların birkaç kat üzerinde olduğu saptandı.

CMA, her iki şirketin de fenitoin sodyum kapsüllerinin üretimi ve arzına ilişkin olarak kendi pazarlarında hâkim durumda olduğuna ve her ikisinin de aşırı ve adil olmayan fiyatlar uygulayarak hâkim durumlarını kötüye kullandıklarına karar verdi.

Kaynaklar:

<https://www.gov.uk/government/news/cma-fines-pfizer-and-flynn-90-million-for-drug-price-hike-to-nhs>

<http://globalcompetitionreview.com/article/1078432/cma-issues-record-fine-in-rare-excessive-pricing-decision>

- **Ukrayna Antitekel Komitesi benzin şirketlerine benzer fiyatlandırma nedeniyle para cezası verdi**

Ukrayna Antitekel Komitesi, Ukrayna çapında perakende akaryakıt fiyatlarının önemli oranda artmasının ardından 2013'te bir soruşturma açmıştı. Ekim 2016'da sona eren soruşturma sonucunda Komite, şirketlerin kullandığı benzer ve paralel fiyatlandırma stratejilerinin rekabet karşıtı davranış anlamına geldiği yönündeki uyumlu eylem hükmünden yararlanarak yedi benzin istasyonu işletmecisini 204 milyon Ukrayna Grivnası tutarında para cezasına çarptırdı.

Komite yetkilisi, şirketlerin Ocak 2013 ile Ocak 2016 arasında benzin istasyonlarında hafif petrol ürünlerinin perakende fiyatlarına ilişkin koordinasyon içerisinde olduğunu ifade etti. Otorite, şirketlerin eylemlerinin rekabeti bozduğunu ve diğer benzin istasyonlarının da kendi fiyatlarını değiştirmesine neden olduğu iddia etti. Davranışın bir bütün olarak pazardaki rekabeti azalttığı ve rekabet kanunlarının ihlal edildiği anlamına geldiğine karar verildi. Ukrayna rekabet kanunundaki uyumlu eylem hükmü, ilgili şirketlerin paralel davranışları gerekçelendirememesi halinde bu davranışların uygulayıcı tarafından rekabet karşıtı davranış olarak yorumlanmasına izin veriyor.

Komite, OKKO, WOG Retail ve Alliance Holding'in sırasıyla 2,75 Milyon, 1,9 milyon ve 1,4 Milyon Euro para cezasına çarptırılmasına karar verdi; Zoloty Ekvator, AMIC Ukraine, Socar Petroleum ve Parallel'e verilen cezalar ise 52.370 ile 573.000 Euro arasında gerçekleşti.

Öte yandan taraflar süreçte pişmanlık başvurusunda bulunan bir şirket olmadığı ve otoritenin elinde uyumlu eylem gerçekleştiğine dair somut bir delil bulunmadığı için uygulayıcının kararının tartışmalı olduğunu iddia ediyor. Uygulayıcının elindeki tek kanıtın, her şirketin benzin için ödediği ücretleri ve diğer maliyet unsurlarını inceleyen bir korelasyon analizi olduğu görülürken, bu analize dayanarak şirketler arasındaki maliyet ve diğer değişkenler ile açıklanamayan paralel fiyatlandırmanın bir ihlal olduğu hükmüne varıldığı anlaşılıyor.

Kaynaklar:

<http://globalcompetitionreview.com/article/1070738/ukraine-fines-petrol-companies-for-similar-pricing>

<http://ukropnews24.com/the-gas-station-was-fined-million-will-it-stop-the-growth-of-fuel-prices/>

- **Rusya ve Güney Afrika rekabet ihlali vakalarına ilişkin ortak soruşturmalarda işbirliğini artırma kararı aldı**

Rusya Federasyonu Federal Antitekel İdaresi (FAS) ile Güney Afrika Cumhuriyeti Rekabet Komisyonu (SACC) temsilcileri işbirliklerini güçlendirmeye karar vererek özellikle ilaç, telekomünikasyon, motorlu araç üretimi ve gıda ürünleri gibi toplumsal öneme sahip olan pazarlardaki ortak soruşturmalara odaklanan bir "Mutabakat Zaptı" (*Memorandum of Understanding - MoU*) imzaladı. İmzalanan mutabakat zaptı uyarınca taraflar hâlihazırdaki veya gelecekteki araştırmalarda bilgi paylaşımında bulunulacak.

Otoriteler kartellere ilişkin ortak soruşturmalar düzenleme ve hükümetler düzeyinde ön soruşturma aşamasında gizli bilgilerin alışverişine imkân verecek bir anlaşma imzalama olasılığı üzerinde de görüşmelerde bulundu.

Kaynaklar:

<http://en.fas.gov.ru/press-center/news/detail.html?id=48184>

<https://africanantitrust.com/tag/mou/>

○ **Ankara 9. İdare Mahkemesi'nin 4.3.2016 günlü 2015/589 Esas, 2016/528 Karar Sayılı Kararı:**

Ön araştırma yapılması gerekirken 'kapsam dışı' sonucuna ulaşılması eksik incelemedir.

Türk Hava Yolları Anonim Ortaklığı'nın (THY) bilet satış piyasasında hâkim durumunu kötüye kullandığından bahisle THY hakkında 4054 sayılı Kanun uyarınca soruşturma açılması talebiyle yaptığı 05/02/2015 tarihli şikâyet başvurusunun Rekabet Kurulu'nun 05/03/2015 tarih ve 15-10/145-M sayılı karar ile reddine dair işlemin iptali istemiyle açılan dava kabul edilerek işlem iptal edilmiştir.

İptal kararında mahkeme, "4054 sayılı Kanun'un ihlal edildiği iddiasına dayanan bir şikâyet hakkında soruşturma açılmasına gerek olup olmadığını anlamak için yapılacak önaraştırma sonucunda, söz konusu eylemin 4054 sayılı Kanun kapsamında bir ihlal olup olmadığının tespit edilebilmesi için davacının şikâyet talebinde belirttiği hususlar da 4054 sayılı Kanun kapsamında olduğunun kabulü karşısında, davalı idarece araştırmanın genişletilmesi suretiyle

elde edilecek bilgi, belge ve deliller ışığında değerlendirilmesi ve her türlü şüpheden uzak bir şekilde açıklığa kavuşturulması gerekirken ilgili mevzuatta belirtilen önaraştırma ve/veya soruşturma usulleri işletilmeksizin dava konusu şikâyet talebinin reddi işlemi hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır...." değerlendirmesini yaparak, Kanun kapsamındaki şikâyetlerin ön araştırma yapıp şüpheler giderilmeden reddedilemeyeceğini vurgulamıştır.

○ **Ankara 12. İdare Mahkemesi'nin 31.12.2015 günlü 2015/480 Esas, 2015/2873 Karar Sayılı Kararı:**

Münhasırlık neden hukuka aykırıdır?

TURKCELL İletişim A.Ş. ve bu şirketin hisselerinin tamamına sahip olduğu Kule Hizmet ve İşletmecilik A.Ş.'nin baz istasyonlarının/kulelerin kurulmasına ilişkin tarafı olduğu sözleşmelerde yer alan tek alıcıya sağlama yükümlülüğüne dair münhasırlık hükümlerinin, ilgili piyasalarda rekabeti engellediğine dair yapılan şikâyetin soruşturması sonucunda verilen 13.08.2014 tarih ve 14-28/585-253 sayılı Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılan dava, Ankara 12. İdare Mahkemesi tarafından reddedildi.

Mahkemenin red kararında "Münhasırlık anlaşmaları, bir alıcının belirli bir ürün veya ürün grubuna ilişkin talebinin alımını veya önemli bir kısmını tek bir sağlayıcıdan karşılaması koşulunu içeren sözleşmelerdir. Söz konusu sözleşmeler, sağlayıcının hakim durumda olması halinde Kanun'un 6. maddesi kapsamında değerlendirilebilmektedir. Bu bağlamda, hakim durumdaki teşebbüs ile alıcı arasında tek marka satılmasına ilişkin münhasırlık hükmü içeren yazılı bir anlaşma olmasına gerek olmayıp sözlü anlaşmalar ve/veya fiili münhasırlık yaratabilecek hakim durumdaki teşebbüs davranışları (alıcıya getirilen çeşitli yükümlülükler veya anlaşmalarda yer alan dolaylı hükümler gibi) da kapsama dahil edilmektedir. Hakim durumdaki bir teşebbüs tarafından akdedilen münhasırlık anlaşmalarının rekabeti sınırlayıcı etkileri de bulunmaktadır. Münhasırlık anlaşmaları, (mevcut ve potansiyel) rakiplerin gerekli kanallara erişimini engellemek suretiyle ilgili pazar(lar)i kapamakta ve bu şekilde rakiplerin hakim durumdaki teşebbüse karşı etkin birer rakip olarak ortaya çıkma olanaklarını kısıtlayabilmektedir.

Münhasır anlaşmaların piyasaya kapama etkisi, pazardaki toplam satışların içerisinde hakim durumdaki teşebbüsün satışlarının münhasırlıktan kaynaklanan kısmı arttıkça, bir diğer ifadeyle bağlı pazar payı yükseldikçe artmaktadır. Bağlı pazar payı, özellikle rakip firmanın ölçek ekonomilerinden faydalanarak etkin bir şekilde faaliyet göstermesini engelleyecek seviyede ise rekabet karşıtı etkiler artmaktadır. Bununla birlikte, hakim durumdaki teşebbüsün münhasırlığı yalnızca (finansal açıdan güçlü veya is yerinin konum açısından kritik olması gibi nitelikleri itibarıyla) önemli alıcılara uygulaması (önemli alıcıları seçmesi) durumunda, bağlı pazar payı yüksek olmasa bile rekabet karşıtı piyasa kapama etkisi ortaya çıkabilmektedir...." değerlendirmesine yer verilmiştir.

Bu karar, münhasırlık hakkında nitelikli açıklamalar ihtiva eden bir mahkeme kararı olması yönüyle dikkat çekmektedir.

- **Danıştay 13. Dairesi'nin 22.3.2016 günlü 2011/4117 Esas, 2016/776 Karar Sayılı Kararı:**

Şikâyetin ön araştırma aşamasından sonra reddi işlemini hukuka aykırı bulan yargı kararının gereğini yerine getirirken yalnızca usulen soruşturma açmak yeterli değildir; iptal gerekçeleri doğrultusunda işlem yapılmalıdır.

Dava; 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 4. ve 6. maddelerinin ihlal edildiği iddiasıyla davacı şirket tarafından yapılan şikâyet başvurusu üzerine başlatılan önaraştırma sonucunda verilen, soruşturma açılmasına gerek olmadığına ve şikâyetin reddine yönelik Rekabet Kurulu kararına karşı açılan davanın reddine ilişkin Danıştay Onuncu Dairesi

kararının, idari Dava Daireleri Kurulu kararıyla bozulması üzerine, anılan bozma kararının uygulanması amacıyla başlatılan soruşturma sonucunda alınan, şikâyet edilen teşebbüslerin 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesini ihlal ettiklerine dair bir bulguya rastlanmadığına ve haklarında idari para cezası uygulanmasına gerek olmadığına ilişkin Rekabet Kurulu'nun 26.05.2011 tarih ve 11-32/676-212 sayılı kararının iptali istemiyle açılmıştır.

Davayı kabul eden mahkeme, kararında; "...dava konusu Kurul kararında; soruşturma safhasının ilerleyen dönemlerinde, soruşturma taraflarının en büyük beşer müşterilerinden bir bölümü, rakipleri, staj yaptırılmadığı öne sürülen kılavuz kaptanlar ve T.C. Denizcilik Müsteşarlığı yetkilileri ile muhtelif tarihlerde görüşmeler ve bilgi isteme amaçlı yazışmalar yapıldığı ifade edilmesine rağmen, soruşturma dosyasında bu hususlara ilişkin bilgi ve belgelerin bulunmadığı, davacı şirketin şikâyet dilekçesinde, kılavuz kaptanlara cezai şart öngören sözleşmeler imzalatılması hususunda tanıklar gösterilmiş ve kılavuz kaptanlardan alınan senetlerin tahsili amacıyla açılan ve derdest olan bir davanın bulunduğu iddia edilmesine rağmen, Kurul kararında iddialara ilişkin bir değerlendirme yapılmaksızın, kılavuz kaptanlardan bir bölümü ile yapılan görüşmelerden anlaşıldığı üzere, günümüze kadar yasal takibe alınan herhangi bir kıymetli evrak olmadığı, varlığı öne sürülen senetlerin 1996 yılında imzalanmış olması gerektiği, bu koşullarda raportörlerin görüşünü aldıkları kılavuz kaptanların "böyle bir senet imzaladıklarını hatırlamadıkları" şeklinde özetlenecek ifadelerinin gerçekçi görüldüğünün ifade edildiği; şirket ana sözleşmesine bir madde eklenmek suretiyle başka teşkilatlara geçen kılavuz kaptanlara yaptırım uygulandığı iddiasına ilişkin olarak; bu gaye ile ana sözleşmeye eklenen 22. maddenin yargıya taşındığı, yargı kararının kesinlik kazandığı, 22. maddenin Ana Sözleşmeden çıkarıldığı, bu surecin tamamlanması ile birlikte, paydaşların başka bir şirkette çalışmaları önünde bir engelin kalmadığı ifade edilmişse de, bir ihlal oluşturabileceği değerlendirilen bir durumun yargı kararıyla hukuka aykırılığının tespit edilmesi sonrasında şikâyet edilen teşebbüsün yönetim kurulu kararıyla ortadan kaldırılmasının, bu davranışın belirli bir süre devam ettiğini gösterdiği ve soruşturma zamanaşımı suresi içerisinde bu davranışların Rekabet Kurulu'nca ihlal oluşturup oluşturmadığı hususunda bir değerlendirme yapılmasının önünde bir engel bulunmadığı, aksi kabulün geçmişte uygulandığı süre içerisinde rekabet ihlaline neden olan davranışların yaptırımsız kalması sonucunu doğuracağı, diğer yandan; bozma kararında yer alan Med-Marine'nin Eksay A.Ş.'den İskenderun Limanı'nda kendisi ile çalışmasını talep ettiği, aksi halde İzmit Körfezi'ndeki faaliyetlerini güçleştireceği gibi bir sonuç çıktığı, bu durumun 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesinin (d) bendine aykırı olarak belli bir coğrafi pazarda elde edilen ticari avantajın bir başka coğrafi pazardaki rekabet koşullarını bozacak şekilde kötüye kullanması eyleminin gerçekleştiğini gösterdiği, bu nedenle, soruşturma konuları arasına dahil edilmesinde yarar olacağı önaraştırma raporunda belirtildiği halde, dava konusu Rekabet Kurulu

kararında bu yönde bir uygulama tespit edilemediği gibi aksi yönde uygulama bulunduğu raportörlerce yapılan incelemelerde belirlendiği gerekçesiyle soruşturma açılmasına gerek bulunmadığına karar verildiğinin belirtilmesinin rekabet hukukunun amaç ve ilkeleri ile bağdaşmadığı, bu denli somut ve belgeye dayalı iddiaların ancak bir soruşturma sonucunda gerçek olup olmadığının anlaşabileceğinde kuşku bulunmadığı gibi kararda belirtildiğinin aksine raportörlerce somut bir tespit de yapılmış olmadığı ifade edilmesine rağmen **bu karar üzerine yapılan soruşturmada da herhangi bir araştırma yapılmadan** soruşturmanın başladığı ve tamamlandığı tarihler itibarıyla İskenderun Körfezi coğrafi pazarındaki ticari koşullar nedeniyle aynı içerikte bir suiistimal olmasının mümkün olmadığı değerlendirilmesine yer verildiği, bu konuda da soruşturma zamanasını suresi dikkate alınmak suretiyle ihlalin var olduğu iddia olunan doneme ilişkin değerlendirme yapılması gerekirken, **yukarıda anılan yargı kararında belirtilen gerekçeler dikkate alınmadan ve eksik incelemeye dayalı olarak işlem tesis edildiği sonucuna ulaşılmaktadır.**

Bu durumda; yukarıda yer verilen İdari Dava Daireleri Kurulu'nun bozma kararı üzerine, **sadece soruşturma açılmış olmasının, bu kararın uygulandığı anlamına gelmeyeceği açık olduğundan, anılan kararın gerekçesi dikkate alınmaksızın eksik incelemeye dayalı olarak tesis edilen dava konusu Kurul kararında hukuka uygunluk bulunmamaktadır...**" değerlendirmesine yer verilmiştir.

○ **Danıştay 13. Dairesi'nin 22.3.2016 günlü 2011/1129 E, 2016/778 K Sayılı Kararı:**

Soruşturma yapılması gerekirken ön araştırma aşamasından sonra şikâyetin reddi sonucuna ulaşılması eksik incelemedir.

Şikâyetin reddine ilişkin Rekabet Kurulu kararının iptali istemiyle açılan dava, Danıştay 13. Dairesi tarafından kabul edildi.

Mahkemenin iptal kararında "...dava konusu Kurul kararında gaz kesintisinin gerçekleştirildiği dönemde gaz arzında bir problem olmadığı yönündeki iddialara ilişkin olarak yeterli seviyede araştırma yapılmadığı, arz probleminin ilişkin olarak BOTAŞ'ın görüşüne başvurulmadığı, BOTAŞ nezdinde yapılacak yazışmalar da dahil olmak üzere araştırma genişletilerek maddi gerçeğin açıkça ortaya çıkarılması gerekirken, bu yapılmadan Önarastırma aşamasında şikâyetin reddedildiği ve soruşturma açılmasına gerek görülmediği anlaşılmaktadır.

Bu itibarla, şikâyete konu iddiaların 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında incelenmesi amacıyla, davalı idarece araştırma genişletilmek

suretiyle elde edilecek bilgi, belge ve deliller ışığında değerlendirme yapılması ve konunun her türlü şüpheden uzak bir şekilde açıklığa kavuşturulması için soruşturma açılması gerekirken, eksik inceleme, sonucu şikayetin önaraştırma aşamasında reddi ile soruşturma açılmasına gerek olmadığı yönünde tesis edilen dava konusu Kurul kararında hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır” değerlendirmesine yer verilmiştir.

○ **Danıştay 13. Dairesi'nin 24.3.2016 günlü 2011/4211 Esas,**

2016/456 Karar Sayılı Kararı:

Akaryakıt sözleşmelerine tanınan muafiyetin süresinde iradeyi bağlayan ilk sözleşmenin tarihi esas alınır.

Rekabet Kurulu'nun 17.08.2011 tarih ve 11-45/1077-373 sayılı kararının iptali istemiyle açılan dava, Danıştay 13. Dairesi tarafından reddedildi.

Mahkemenin ret kararında; “davacı şirket (sağlayıcı) ile bayi arasında yapılan anlaşma sonucunda, dava konusu taşınmazda bayinin anlaşmanın yapıldığı tarihten itibaren diğer dağıtıcıların bayiliğini üstlenmesinin onunun kapatıldığı, başka bir deyişle, bayinin sağlayıcıya rakip konumda bulunan bir başka teşebbüs ile dikey anlaşma yapmasının mümkün olmadığı, dolayısıyla rekabet yasağının bu tarihte başladığı görüldüğünden, Kurul kararının anlaşmanın muafiyetten yararlanacağı surenin hesaplanmasında başlangıç tarihi olarak istasyonun fiilen faaliyete geçtiği tarihin esas alınması yönündeki talebin reddine ilişkin kısmında hukuka aykırılık bulunmadığı ...” değerlendirmesine yer verilmiştir.

○ **Danıştay 13. Dairesi'nin 18.5.2016 günlü 2015/5104 Esas,**

2016/1849 Karar Sayılı Kararı:

Kurul'un “fiyat sıkıştırması yoluyla rakibin pazar dışına itilmesi için 4 aylık ihlal süresinin etki bakımından yeterli olmadığı” gerekçesiyle bir şikâyeti reddettiği idari işlem, Ankara 8. idare Mahkemesi'nin 09.06.2015 tarih ve E:2014/1793, K:2015/965 sayılı kararıyla iptal edilmişti.

Rekabet Kurumu tarafından; fiyat sıkıştırması ve piyasa kapama gibi konuların Rekabet Kurumu'nun uzmanlık alanına girdiği, Avrupa'da bu tür konularda mahkemelerin son derece sınırlı inceleme yaptığı, mahkeme kararında 4 aylık surenin rekabet ihlali için yeterli görülmesini sağlayacak ilkelerin ortaya konulmadığı, kararın gerekçesiz olduğu ve eksik incelemeye dayandığı ileri sürülerek, ilk derece mahkeme kararının bozulması istemiyle temyiz başvurusu gerçekleştirilmiştir.

Temyiz istemini haklı bularak iptal kararını bozan Danıştay 13. Dairesi kararında; *“dört aylık surenin (Ekim 2012 - Şubat 2013) rekabet karşıtı piyasa kapamanın oluşması için yeterli olmayacağı yönünde değerlendirme yapılarak fiyat sıkıştırması yoluyla hakim durumun kötüye kullanılmadığına karar verilmesinde hukuka aykırılık, fiyat sıkıştırması yoluyla ne şekilde bir rekabet ihlali olduğu tam olarak ortaya konulmadan, salt 4 aylık surenin fiyat sıkıştırması yoluyla hakim durumun kötüye kullanılması için yeterli olduğu değerlendirmesi yapılarak dava konusu işlemin iptaline ilişkin idare Mahkemesi kararında ise isabet bulunmamaktadır.”* değerlendirmesine yer verilmiştir.

Bu bozma kararının dikkat çeken özelliği, fiyat sıkıştırması eyleminin tanımına ve gerçekleşme koşullarına ilişkin detaylı ve yetkin analizlere yer verildikten sonra, davalı idarenin bu analizi yeterli surette yapmış olmasına karşın, ilk derece mahkemesinin fiyat sıkıştırmasının gerçekleştiğine dair somut bir analiz yapmamış olduğunun vurgulanmasıdır.

○ **Farklılaştırılmış Ürün Piyasalarında Yukarı Yönlü Fiyat Baskısı Testi ve Birleşme Simülasyonu Arasındaki Ampirik Karşılaştırma**

(An Empirical Comparison between the Upward Pricing Pressure Test And Merger Simulation In Differentiated Product Markets)

Yayımlayan: Journal of Competition Law and Economics

Yazarlar: Lydia CHEUNG

Birleşme analizlerinde, son yıllarda pazar yoğunlaşmasından ziyade fiyat etkilerine daha çok önem verilmeye başlanmıştır. Pazar paylarındaki artışa dayalı geleneksel yaklaşımın aksine, bu yeni yaklaşım, birleşmenin yol açtığı fiyat değişikliklerine odaklanmaktadır. Bu paradigma değişikliğinin öncüleri, A.B.D.'de yatay birleşme rehberini yayımlayan Adalet Departmanı ile Federal Ticaret Komisyonu ve İngiltere'de Birleşme Değerlendirme Rehberini yayımlayan Rekabet Komisyonu'dur. Yaklaşımındaki bu önemli değişim, fiyat etkilerine odaklanan Yukarı Yönlü Fiyat Baskısı Testi'nin (UPP) yeni bir birleşme analizi aracı olarak öne çıkmasını sağlamıştır. Makalenin konusunu da oluşturan bu yeni test, firmanın birleşme sonrası yoğunlaşmaya bağlı fiyat artırma güdüsü ile maliyet tasarrufu kaynaklı fiyat düşürme güdüsünü karşılaştırmak suretiyle birleşmenin neden olacağı net fiyat etkisini ortaya koymaktadır.

Bu makale, yukarı yönlü fiyat baskısı testinin ampirik tahminlerini, geleneksel yaklaşımda kullanılan birleşme simülasyonun tahminleriyle karşılaştıran ilk çalışmalardan biridir. Çalışma, söz konusu hızlı izleme aracının piyasa analizinde, diğer araçlarla nasıl aynı kararlara yol açacağını göstermektedir. UPP'nin işaret, sıralama ve büyüklük tahminlerini değerlendirmek için makalede, havayolu güzergâh pazarlarının büyük bir kesitinde varsayımsal birleşmeler kullanılmıştır. Test, birleşme simülasyonları ile karşılaştırıldığında, gözlemlerin %90'ında benzer işaret tahminleri, %75'inde aynı ondalık tahminleri verirken iki model arasında 17 \$'lık ortalama bir büyüklük farkı bulunmaktadır. Çalışmada, farklı varsayımsal birleşmeler kullanılarak UPP'nin hem birinci hem de ikinci koşullarının performansı araştırılırken, son olarak, modelde seçim teknikleri kullanılarak belirli pazar veya ürün özelliklerinin UPP'de büyük tutarsızlıklara yol açıp açmadığı ortaya konmaktadır.

Erişim:

<https://academic.oup.com/jcle/article/12/4/701/2547754/AN-EMPIRICAL-COMPARISON-BETWEEN-THE-UPWARD-PRICING>

○ **Bankacılık Sektöründe Antitröst Risklerini Yönetmek**

(*Managing Antitrust Risks in the Banking Industry*)

Yayımcı: European Competition Journal

Yazarlar: Danise SCHELD, Johannes PAHA & Nicolas FANDREY

Son yıllarda antitröst yasalarını ihlal ettiği için bankalara önemli miktarda para cezaları uygulanmaktadır. Örneğin, Deutsche Bank, Euro faiz türevleri karteline katıldığı için 2013 yılında 466 milyon Euro ödemek zorunda kalmıştır. Bu, Avrupa Komisyonu Rekabet Direktörlüğü tarafından 1969-2016 döneminde tek bir firma üzerinde dayatılan dördüncü en büyük kartel para cezasıdır. Kovuşturulan davaların sayısı ve rekabet otoritelerinin verdiği cezalar arttıkça, rekabet kanunlarına uyumun sağlanması konusu bankacılık sektöründe giderek önem kazanmaktadır.

Bu makale, antitröst risk yönetimi çalışmalarının, bankaların mevcudiyetlerini devam ettirme ve değerlerini maksimize etmeleri için bir gereklilik olduğunu savunarak, antitröst risk yönetiminin maliyetleri ve faydalarını ortaya koymaktadır. Makale, bir yandan antitröst kanunlarına uyulmaması durumunda kalıcı riski değerlendiren bir yaklaşıma vurgu yaparken; diğer yandan, çeşitli modeller kullanarak bankaların mevcut risk yönetim yapılarında nasıl antitröst risk yönetiminin etkin bir şekilde uygulanabileceğini göstermektedir.

Çalışma, literatüre üç açıdan katkı yapmaktadır. Öncelikle, antitröst yasalarının ihlalinin, bankacılık sektöründe diğer sektörlerde olduğu gibi yaygın olduğunu; bankaların hissedarları ve yöneticileri için ciddi sonuçlar doğurabileceğini göstermektedir. İkincisi, makale, antitröst risklerini ve sonuçlarını daha etkili bir şekilde değerlendirmek ve yönetmek için bir çerçeve önermektedir. Üçüncüsü, bu uyum çabalarını, mevcut risk yönetim yapılarına entegre ederek bunun nasıl verimli bir şekilde yapılabileceğini göstermektedir.

Erişim:

<http://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17441056.2016.1251191?sr=c=recsys>

www.rekabet.gov.tr

Üniversiteler Mahallesi 1597. Cadde No:9 Bilkent Çankaya 06800 / ANKARA

Tel: (0312) 291 44 44

Faks: (0312) 266 79 20

Rekabet Bülteni'ndeki tüm fikir ve görüşler sadece yazarına ait olup, Rekabet Kurumu'nun resmi görüşünü yansıtmaz. Rekabet Kurumu, Rekabet Bülteni'nin içeriği ile ilgili olarak hiçbir hukuksal sorumluluk taşımaz ve kabul etmez.

The information and views set out in the Competition Bulletin belong to the writer and do not reflect the official position of the Turkish Competition Authority. The Authority, neither bears nor accepts any legal liability in regard to the Competition Bulletin.